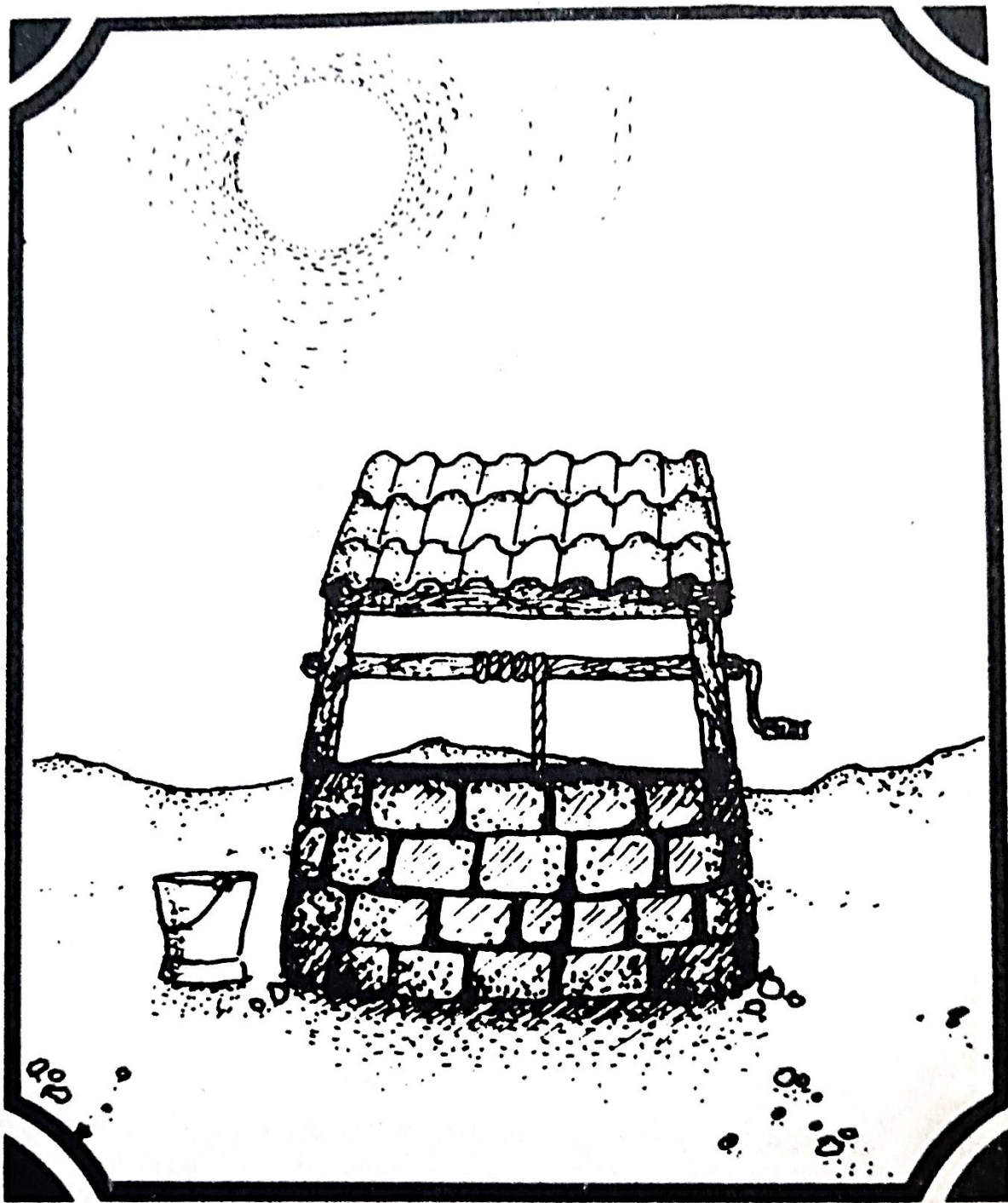

PART 9 SEPTEMBER MESSAGES

સપ્ટેમ્બર

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

મને એક ઊંડો અંધારિયો કૂવો બતાવવામાં
આવ્યો. ઉપર એક ડોલ હતી ને તેને દોરડું
બાંધેલું હતું. મેં જોયું કે ડોલ કૂવામાં ઉતારાઈ
રહી હતી. અંધારામાંથી એને બહાર ખેંચવામાં
આવી ત્યારે તે કાંઠા સુધી સ્વચ્છ શુદ્ધ
પાણીથી ભરેલી હતી. મેં શબ્દો સાંભળ્યા :

દરેક મનુષ્યની ભીતર ઊંડાણમાં વિશુદ્ધ આત્મા
રહેલો છે. એ મળે નહિ ત્યાં સુધી ધીરજથી
એની શોધ કરો અને પછી એને બહાર ખેંચી
લાવો.

સાભાર અને સ્તુતિઓથી ભરેલા હૃદય વડે તમે ખૂબ ઊંચે ઊડી તો શકો, પણ એ માટે નાનકડા ચંડૂલ પક્ષીની જેમ તમારે જમીન પરથી ઊંચી ઉડાન ભરવી જોઈએ. એ એક વિશેષ પ્રયત્ન તમારે કરવાનો રહે છે. એ કઠિન જ હોય એવું કાંઈ નથી, એ હળવા હેયે કરેલો આનંદભર્યો પ્રયત્ન પણ હોઈ શકે. કાર્ય કરવાથી તમારું જીવન સંપૂર્ણપણે બદલાઈ શકે એમ હોય તો એક જગ્યાએ બંધાઈને શા માટે પડ્યા રહેવું? તમારી મીટ ઊંચે માંડો. જેટલી વધુ ઊંચે માંડો એટલું વધુ સારું. અદ્ભુત બાબતો બનતી નિહાળો — ભવિષ્યમાં નહિ, અત્યારે, અબઘડી. દૃઢ સ્થિર પગલે આગળ ફાળ ભરો, અંદરની ઊંડી ખાતરી સાથે કે તમે તમારે માટે જે જે લક્ષ્ય નક્કી કરો તે બધાં પામશો જ. આજે જ કોઈક વિધાયક પગલું કેમ ન ભરો? પૈડાને ફેરવવાનું શરૂ કેમ ન કરો? એક વાર તમે તમારા ભાગે આવેલું કામ પૂરું કરો કે પછી તમને જોઈતી બધી મદદ મળી રહેશે; પણ એ પહેલાં નહિ. બધાં કામ કરવાની તમારી પોતાની શક્તિમાં વિશ્વાસ રાખો કારણ કે તમે તમારું સત્ત્વ મારામાંથી ખેંચો છો. તમારાં શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ મારામાં હોય ત્યારે તમે હર કોઈ કામ કરી શકો છો.

તમારી ઇચ્છા દુનિયામાં શાંતિ અને સુમેળ લાવવાની હોય તો એની શરૂઆત તમારા હૃદયની અંદર સુમેળ ને શાંતિ સ્થાપવાથી કરવી પડશે. શાંતિ વિશે વાતો કરવી એ સમયનો ખોટો વ્યય છે. તમારે શાંતિની એ ચેતના ખોળવી ને પામવી જોઈએ, જેને કોઈ વસ્તુ કે વ્યક્તિ વિચલિત કરી શકે નહિ. પછી તમારે એ ચેતનામાં રહેવું જોઈએ. ચેતનાની એ સ્થિતિમાં તમે પ્રભાવક બની શકશો અને ઘણાંના જીવનમાં શાંતિ અને સુમેળ લાવવામાં મદદ કરી શકશો. પણ એ પહેલાં તમારા પોતાના જીવનમાં શાંતિ અને સંવાદિતા પરત્વે સજાગ બનો. તળાવડીમાં ફેંકાયેલા પથ્થરની જેમ એનાં વમળો ફેલાતાં ને વિસ્તરતાં જશે, ઘણાં લોકોના જીવનને એ સ્પર્શશે અને એને બદલી નાખશે. ‘વાવશો તેવું લણશો.’ તમે ક્લેશ અને વિસંવાદિતા વાવો છો ત્યારે ક્લેશ ને વિસંવાદિતા લણો છો. પણ તમે શાંતિ અને સુમેળ વાવશો, ત્યારે ફક્ત તમારે માટે જ નહિ, તમારા સંસર્ગમાં આવતાં સહુ કોઈ માટે શાંતિ અને સંવાદિતાનો મબલક પાક મળશે.

આપો અને આપતાં જ રહો. કશું સંઘરી રાખવાનો ક્યારેય પ્રયત્ન ન કરો. દરેક બાબત મુક્તપણે વહેતી રાખો. પછી એ આવડત ને પ્રતિભા હોય, પ્રેમ હોય, પૈસા હોય કે વસ્તુઓ હોય, એ બધું વહેતું રાખો. તમે એમ કરશો તો તમને જાણાશે કે એ હજારગણી વૃદ્ધિ પામે છે. તમારા શરીરમાં રહેલી જીવનશક્તિનો તમે સંઘરો કરી શકો નહિ. એને ગતિશીલ રાખવી જોઈએ, ફરતી રાખવી જોઈએ, કારણ કે ફક્ત આ જ રીતે નવી, વધારે તાજી અને વધારે પ્રબળ જીવનશક્તિ તમારામાં પ્રવેશે છે અને તમે પ્રાણવાન બની શકો છો. બધી જ બાબતો વિશે આ પ્રમાણે છે. એને વહેવા દો, વહેણને કદી અટકાવો નહિ. જીવનને તમારી સમક્ષ પૂર્ણ સ્વરૂપમાં ઊઘડતું નિહાળો. જુઓ, કે તમારી દરેક જરૂરિયાત યોગ્ય સમયે પૂરી પડે છે. એમ બનશે એવી અપેક્ષા રાખો અને તમારી ચેતનામાં કદી કોઈ જ શંકાને પ્રવેશવા ન દો. બહારની પરિસ્થિતિ ભલે ગમે તેવી જણાતી હોય, દરેકેદરેક બાબત સંબંધે હકારાત્મક ભાવ સેવો. દીનહીન વિચારોને અદૃશ્ય થતા અને વૃદ્ધિ અને ભરપૂરતાને તેનું સ્થાન લેતાં અનુભવો. નિતાન્ત શ્રદ્ધા રાખો કે બધું જ બરોબર, તદ્દન બરોબર છે અને બધું જ પૂર્ણપણે પાર પડી રહ્યું છે, કારણ કે બધું મારા હાથમાં છે.

તમારી સમક્ષ હંમેશાં પૂર્ણતા, સંવાદિતા અને સૌંદર્યનું દર્શન રાખો અને દરેક વ્યક્તિમાં ને દરેક વસ્તુમાં તે નિહાળો. ઊભરાઈ જતા જળની જેમ, તમારી ભીતર રહેલા પ્રેમને ઊભરાવા અને સર્વ પ્રતિ સમાનપણે વહી જવા દો, કોઈ ભેદભાવ ન રાખો, કારણ કે બધાં મારા જ અંગભૂત છે; સમગ્ર એક જ પરિવાર છે. વૈશ્વિક પ્રેમ દરેક વ્યક્તિની અંદર શરૂ થાય છે અને માર્ગ કરતો બહાર આવે છે. દરેક જણને જ્યારે આ પૂરેપૂરું સમજાઈ જાય અને એ પ્રેમને તે મોકળી રીતે વહેવા દે ત્યારે દુનિયામાં મહાન પરિવર્તનો આવશે, કારણ કે પ્રેમ જ એ તત્ત્વ છે, જે સકળ ઈર્ષ્યા, નફરત, અદેખાઈ, ટીકાનિંદા અને લોભલાલચનું રૂપાંતર કરે છે. આ બધી બાબતો જ યુદ્ધ, વિનાશ અને મૃત્યુના કારણરૂપ હોય છે. પ્રેમ જીવન સર્જે છે: શાશ્વત જીવન, ભરપૂર જીવન. પ્રેમ એની સાથે લઈ આવે છે શાંતિ, આનંદ, સાચાં, ચિરકાળ ટકી રહેનારાં સુખ અને સંતોષ. સહુથી વધુ તો તે લઈ આવે છે એકતા અને તાદાત્મ્ય. એટલે તમે રાજમાર્ગો પર અને ગલીફૂંચીઓમાં ભટકી ગયાં હો અને તમારો માર્ગ ભૂલી ગયાં હો તો પ્રેમના માર્ગ પર પાછાં આવો, એ રસ્તો સીધો મારા ભણી આવે છે. અને ત્યાં તમે, તમારી ભીતર ઊંડાણમાં, પ્રતીક્ષા કરી રહેલા મને પામશો.

તમે મારો સંકલ્પ પાર પાડવાનું અને મારા માર્ગે ચાલવાનું પસંદ કરો, તો પછી તમારે એ સંપૂર્ણ હૃદયથી કરવું જોઈએ, ભલેને એનો ગમે તે અર્થ થતો હોય! મારા સંકલ્પ પ્રત્યે અવિલંબ આજ્ઞાધીનતાનો અતિ મહત્ત્વનો પાઠ શીખતી વેળા તમારે સહેલાની સાથે કપરું — કઠિન પણ સ્વીકારવું પડશે. તમે જ્યારે સઘળું આપશો ત્યારે જ સઘળું પામશો. આ આધ્યાત્મિક જીવનમાં તમે બોર બોર બધાં વીણી લો અને ઠણિયા બધા બાજુએ રહેવા દો, એવું બની શકે નહિ. ઘણાં લોકો આ જીવનના ગમતા અંશો જ પસંદ કરે છે અને તેમની નિમ્ન ઇચ્છાઓની સાથે મેળ ન મળે એવા અંશોની અવગણના કરે છે. આમ કરવું એ આધ્યાત્મિક જીવન જીવવાપણું નથી. એ તો તમારી જે કરવાની ઇચ્છા હોય તે પસંદ કરવાની ને લેવાની વાત થઈ, મને તમારી પાસેથી જેની જરૂર છે તે વાત ન થઈ. તમારું આ પ્રકારનું વલણ હોય તો પછી તમારે માટે બધું સરખી રીતે પાર પડે એવી અપેક્ષા તમે ન રાખી શકો. તમારામાં ને તમારી દ્વારા હું ચમત્કારો ને અદ્ભુતતાઓ સર્જી શકું તે પહેલાં મને તમારાં સંપૂર્ણ સમર્પણ અને શરણાગતિ જોઈએ. હવે તમને આ જાણ થઈ જ છે, તો એ વિશે કંઈક કેમ ન કરો?

એકીસાથે એક જ દિવસ જીવો. આવતી કાલની તૈયારી કરવા આગળ ધસી જવાનો પ્રયત્ન ન કરો; કારણ કે આવતી કાલ તો કદાચ ક્યારેય ન આવે. આજનો દિવસ પૂર્ણપણે માણો, એ તમારો છેલ્લો દિવસ હોય એ રીતે માણો. તમે જે અદ્ભુત બાબતો કરવાની ઝંખના સેવી હોય તે બધું કરો, અવિચારીપણે કે બેફામપણે નહિ, પણ ખરેખરા આનંદથી. નાના બાળક જેવાં બનો, જે આવતી કાલનો વિચાર કરતું નથી, ગઈ કાલે શું બન્યું તે ભૂલી ગયું છે અને બસ જીવે જ છે, જાણે કે વર્તમાન ક્ષણ તે જ એકમાત્ર મહત્ત્વનો સમય હોય. આ વર્તમાન ક્ષણ જ તમે જાણેલી સૌથી ઉત્તેજનામય ક્ષણ છે. એટલે એક પળ પણ વ્યર્થ ન જવા દો. પગના અંગૂઠા પર તત્પર ઊભાં હો, કોઈ પણ ક્ષણે ગમે તે બને તે માટે તૈયાર હો, એ રીતે જીવો. આ પ્રમાણે તમે જીવો છો ત્યારે, કાંઈ પણ બને તે પરત્વે તમે ખુલ્લાં અને તૈયાર હો છો. પરિવર્તનો આવશે અને એ ઘણી ત્વરાથી આવશે. આ પરિવર્તનો એક પછી એક જેમ આવતાં જાય તેમ, ઊંડી કૃતજ્ઞતાના ભાવમાં હૃદયને ઉત્સાહિત કરી દો. જે કોઈ પરિવર્તન આવે તેમાં હંમેશા અતિ ઉત્તમ જ નિહાળો.

હવે પછી તમારી સામે એવું કામ આવે, જે તમને રુચતું ન હોય તો એ શરૂ કરતાં પહેલાં થોભો અને એના પ્રત્યેનું તમારું આખું વલણ બદલી નાખો. એ કામ તમે મારા માટે કરી રહ્યાં હો, એ રીતે એને જુઓ અને તમારો મારા માટેનો પ્રેમ જેવો હોવો જોઈએ તેવો જ હોય, તો એ કામ ભલે ગમે તે હોય, એને સાંગોપાંગ પૂર્ણ રીતે કરવામાં તમને ખરેખરો આનંદ અને આહ્લાદ અનુભવાશે. તદુપરાંત, તમને જણાશે કે જે કામો કરવાનાં છે તેને માટે તમારી પાસે પુષ્કળ સમય છે. તમે કામમાં ખૂબ રોકાયેલાં છો અને તમારી પાસે સહેજે સમય નથી એવું પોતાના મનને ઠસાવવામાં વખત ન બગાડો. બસ, આગળ ગતિ કરતાં રહો, જે કરવાનું છે તે કરો. દોડાદોડ કે ઉતાવળની કોઈ લાગણી વિના શાંતિથી, સરળતાથી જીવન પસાર થવા દો. પ્રેમ અને કૃતજ્ઞતાથી ભરેલા હૃદય સાથે, દરેક બાબત યોગ્ય સ્થાને ગોઠવેલી હશે અને આજનો દિવસ અદ્ભુત હશે એવી અપેક્ષા સાથે તમે જ્યારે દિવસ શરૂ કરો છો ત્યારે એ બધું તમારા ભણી તમે જ ખેંચી લાવશો.

તમારામાં અને તમારી દ્વારા મને કામ કરવા દો. મારો પ્રેમ અને પ્રકાશ તમારામાં અને તમારી મારફત જગતમાં મુક્તપણે વહેવા દો. આ બધું આરંભમાં હતું તેવું છે — જ્યારે આપણે સાથે ચાલતાં હતાં અને સાથે વાતો કરતાં હતાં; અને હવે તમે આખું ચક્ર પૂરું કરીને ફરી પાછાં મારી પાસે આવ્યાં છો અને મારી સાથે, પરમપ્રિય સાથે એકરૂપ થયાં છો એવી પ્રતીતિ કરો. એ વિશે સપનાં ન સેવો, એવું બને એ માટે ઝંખના ન કરો, માત્ર એટલું જાણો કે એ એમ છે અને હવે કોઈ અલગતા રહી નથી. કઈ બાજુ જવું છે તેની ખબર ન હોય તેવા અરણ્યમાં એકલાં ભટકવાનું અને ખોવાઈ જવાનું હવે તમારે માટે નથી. ઊંડેથી સમજી લો કે તમારા દરેક પગલાને દિશા ને દોરવણી હું આપું છું અને તમે મારા વિશે, મારી દિવ્ય ઉપસ્થિતિ વિશે સભાન બનતાં જશો તેમ પછી કદી તમારો માર્ગ ખોવાઈ નહિ જાય. એટલે સદાસર્વદા આત્માર માનતાં રહો, તમારા હૃદયને આનંદ અને કૃતજ્ઞતાથી એટલું ઊભરાવા દો કે એ આખોય વખત વ્યક્ત થતું રહે અને તમારો પ્રત્યેક શ્વાસ બોલે કે: ‘આત્માર તારો, પરમપ્રિય!’

કોઈ પણ આપ્યા વગર જો કોઈ જીવનમાંથી શક્ય તેટલું મેળવી લેવાનો ઇરાદો રાખે તો એને સાચું, ટકી રહેનારું સુખ અને આનંદ મળશે નહિ, કારણ કે માણસને અંદરનો ઊંડો આનંદ અને સંતોષ ત્યારે જ મળે છે, જ્યારે તે બીજાંઓનો વિચાર કરે છે અને બીજાંઓ માટે જીવે છે. કોઈ પણ માણસ ફક્ત પોતાને માટે જીવીને સુખી થઈ શકે નહિ. જ્યારે જ્યારે તમને જીવનમાં અસંતોષ અને અધૂરપની લાગણી અનુભવાય ત્યારે તમે ખાતરીપૂર્વક માનજો કે એનું કારણ એ છે કે તમે બીજાંઓ માટે વિચારવાનું બંધ કર્યું છે અને માત્ર પોતાની જાતમાં જ વીંટળાઈ ગયાં છો. આ સ્થિતિ બદલવાનો માર્ગ એ છે કે તમે બીજાંઓ વિશે વિચારવાનું શરૂ કરી દો અને એમને માટે કંઈક કરો, જેથી જાતને સંપૂર્ણપણે ભૂલી જઈ શકાય. એટલાં બધાં લોકો જરૂરતવાળાં છે કે તમે હંમેશાં બીજા કોઈને માટે કંઈક ને કંઈક તો કરી જ શકો. એટલે તમારાં નેત્રો ખોલો, તમારું હૃદય ઉઘાડો અને પ્રકાશને તમારો માર્ગ બતાવવા દો, પ્રેમને તમારાં કાર્યો પ્રેરવા દો, મારા પ્રેમ વડે તમને ભરી દેવા દો, અને પૂર્ણપણે શાંત સ્થિતિ પામો.

જમીનમાં તમે કોઈ બીજ વાવો છો, ત્યારે એ બીજા કોઈ પણ બીજ જેવું જ દેખાતું હોય છે, કથ્થાઈ રંગનું, સુકાઈ ગયેલું, અંદર કશી જીવનશક્તિના અણસાર વગરનું. એમ છતાં વિશ્વાસથી તમે એને જમીનમાં વાવો છો, અને યોગ્ય સમયે એ અંકુરિત થવા માંડે છે. ઊગીને શું બનવાનું છે તેની એને ખબર છે. તમને તો માત્ર પેકેટ પર લખ્યું હોય તેના પરથી જ જાણ હોય છે કે તમે શું વાવ્યું છે, પણ તમને વિશ્વાસ હોય છે કે અમુક બીમાંથી અમુક જ છોડ ઊગશે, અને એ પ્રમાણે જ બને છે. તમે જ્યારે યોગ્ય વિચારો અને ખ્યાલોને તમારા મનમાં વાવો, ત્યારે તમારે એ પૂરા વિશ્વાસથી કરવું જોઈએ, એવી જાણ સાથે કે એ વિચારો ને ખ્યાલોમાંથી માત્ર સંપૂર્ણતા જ બહાર પ્રગટ થશે. તમારાં શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ જેમ સુદૃઢ અને અડગ બનેતાં જાય, તેમ એ રચનાત્મક વિચારો ને ખ્યાલો પણ ઊગતા ને વિકસતા જાય છે. આ રીતે તમે કાંઈ પણ સિદ્ધ કરી શકો છો. દરેકની ભીતર એ આંતરિક શક્તિ રહેલી જ છે, જે આ કાર્ય કરે છે. તમારી ભીતર રહેલ એ 'હું' છું.

તમે જે શીખી રહ્યાં છો એને વ્યવહારમાં ઉતારવાનું શરૂ ન કરો ત્યાં સુધી એ બાબત તમારે માટે કામ કરે છે કે નહિ એ તમે જાણી ન શકો. બીજાંઓ માટે એ કદાચ કામ કરે, પણ તમારું શું? યાદ રાખો કે તમે કોઈ બીજાની ઊંડી આંતરિક આધ્યાત્મિક અનુભૂતિઓમાં રાચી શકો નહિ. એમના વિશે વાંચવાથી, એમના વિશે જાણવાથી, એમના વિશે વાતો કરવાથી અને સાંભળવાથી પણ મદદ મળતી હોય છે, પણ તમે જો આત્મશક્તિ વડે, શ્રદ્ધા વડે જીવવા માગતાં હો તો તમારા પોતાના જીવન અને વ્યવહારમાં એ તત્ત્વો ઉતારવાં જોઈએ; અને એમ કરવાનું તમારા જ હાથમાં છે. દરેકેદરેક જીવ પોતાની પસંદગી કરવાને સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર છે. તમે શાની પસંદગી કરી છે? બસ, નિરાંતે બેસી બાકીનું જીવન બીજાં લોકોની અનુભૂતિઓ સાંભળતાં ગુજારવાની? કે પછી પૂર્ણપણે મને સમર્પિત એવું જીવન જીવવાની? તમે જે અદ્ભુત પાઠો શીખી રહ્યાં છો તેને અમલમાં મૂકવાની અને એ કઈ રીતે કામ કરે છે તે જોવાની અત્યારે, આ પળે જ શરૂઆત કરવાનાં છો?

સર્વ મનુષ્યો સાથે પોતાનો પ્રેમમય સંબંધ હોઈ શકે એ સ્વીકારવાનું ઘણાં લોકોને બહુ અઘરું લાગે છે. આ અલગતા જ દુનિયાની સર્વ તકલીફોનું, સઘળી ખેંચતાણ અને લડાઈઓનું કારણ છે. બધું સરખું કરવા માટેની શરૂઆત પોતાની જાતથી જ, સંપર્કમાં આવતાં સઘળાં લોકો સાથેના તમારા પોતાના અંગત સંબંધથી જ કરવાની હોય છે. દુનિયામાં જે લોકો સાથે તમને બનતું ન હોય તેમની ટીકા કરવાનું, તેમના ભણી આંગળી ચીંધવાનું બંધ કરો. પોતાનું ઘર વ્યવસ્થિત કરો. તમારા માનવબંધુઓએ ક્યાં ને શું ખોટું કર્યું છે, તેમના શા દોષ ને વિફળતાઓ છે તે બધું ચીંધી તેમની ચીરફાડ કરવાની જરૂર નથી. તમારા પોતામાં જ એવું ઘણું છે, જેને તમે માંડ સંભાળી શકો. તમે જ્યારે પોતાની જ જાતને સામે મોંએ જોવા અને તમારી અંદરની બાબતો સરખી કરવા તૈયાર થશો ત્યારે, ટીકા, અસહિષ્ણુતા અને ઘણા બધા શબ્દો દ્વારા નહિ, પણ ફક્ત તમારા ઉદાહરણ દ્વારા જ તમારા માનવબંધુઓને સહાય કરવાને શક્તિમાન થશો. હું તમને ચાહું છું તેમ તમે તમારાં બંધુ-ભગિનીઓને ચાહો. એમને સહાય કરો, એમના કલ્યાણની વાંછના કરો, એમને પ્રોત્સાહિત કરો, એમનામાં અત્યુત્તમ જુઓ.

અંતરની પ્રતીતિપૂર્વક નિશ્ચયે જાણજો કે તમે ઊંચકી શકો તેથી વધારે બોજ હું તમને આપતો નથી અને વળી તમારે એકલાએ તે કદી ઊંચકવાનો હોતો નથી, કારણ કે હું હંમેશાં જ તમારી સાથે હોઉં છું. એટલે ચાલો, આપણે બધું સાથે કરીએ. આ આધાર વિશે તમે જ્યારે ખરેખર સભાન બનશો, પછી તમારી જવાબદારીઓ ભલેને ગમે તેટલી મોટી હોય, તેનો ભાર વધુ પડતો છે એવું તમને ક્યારેય નહિ લાગે. મને એવાં લોકોની જરૂર છે જેઓ જવાબદારી ઉપાડી લેવા તૈયાર છે અને એનાથી ભાગતાં નથી. મારે એવાં સમર્પિત લોકોમાં અને લોકો દ્વારા કામ કરવાનું છે, જેઓ તેમના માનવબંધુઓની અને મારી સેવામાં જાતને પૂર્ણપણે ભૂલી જવા તૈયાર હોય. તમે એ કરવા તૈયાર છો? આ જીવન સંપૂર્ણ સમર્પણ અને એકધારી નિષ્ઠા માગે છે. મારે માટેના તમારા કામમાં તમે એકસરખાં નિષ્ઠાવાન છો? એકેએક દિવસ તમે મારી સેવામાં સમર્પિત કરો છો? મારી સાવ આછા અવાજે કહેવાયેલી વાતનું પણ તમે પાલન કરો છો? નિઃશંક હવે તો તમને પૂરેપૂરું સમજાઈ ગયું હશે કે જ્યારે તમે મને ખરેખર ચાહો છો અને બધી બાબતોમાં મને અગ્રસ્થાને મૂકો છો ત્યારે જ સર્વ બાબતો સાથે મળીને કલ્યાણ અર્થે કામ કરે છે.

૬૨૬ બાબતમાં એક સમતુલા જાળવજો. સખત કામ કરો પણ સાથે દિલ દઈને રમતાં પણ શીખો અને જે કરવાનું તમને ગમતું હોય તે કરો, પછી એ ગમે તે હોય! તમને જો ખરેખરો આનંદ આવતો હોય, તો પછી તમારી એ મઝાઓ સાદી છે કે સીમા બહારની એની ચિંતા ન કરો. તમે જ્યારે તમને ગમતું હોય એવું કશુંક કરો છો ત્યારે એમાં ગમે તેટલો શ્રમ પડતો હોય, તમે થાકીને ફૂસ નહિ થઈ જાઓ. ઊલટાનું તમને ઉલ્લાસ અને હળવાશ અનુભવાશે. કામ કદી વેઠ ન બનવું જોઈએ. તમારું કામ પ્રત્યેનું વલણ સાચું હોય, તમે જે કરતાં હો તેમાં તમને આનંદ આવતો હોય તો એ કામ કદી વેઠ નહિ બને. તમારા જીવનમાં સમતુલા હશે તો તમને એક અખંડતા સાંપડશે અને વધુ પડતું કામ કે વધુ પડતી રમત જેવું કશું નહિ બને. પહેલું બીજા જેટલું જ ખરાબ છે. તમારી મઝાઓની બીજાંની મઝા સાથે સરખામણી ન કરો. તમને જે કરવાનો આનંદ આવે તેમાં બીજા કોઈને રસ ન પડે એમ બને. એટલે તમને જે કરવામાં આનંદ આવતો હોય તે તમે કરો અને બીજાંઓને તેમના રસ પ્રમાણે કરવા દો. જીવો અને જીવવા દો.

૬ મેશાં યાદ રાખો કે તમે જ્યારે કોઈ વસ્તુ માટે તીવ્રપણે ઝંખના કરો છો ત્યારે તમે એ પ્રાપ્ત કરી જ શકો છો. તમે જ્યારે એકત્વ માટે, અખંડતા માટે તલસો છો ત્યારે, એ સિદ્ધ કરવા તમે જો કંઈ પણ કરવા તૈયાર હો તો એ તમને મળે જ છે. પછી તો રાત્રિની પાછળ જેમ દિવસ આવે છે, તેમ તમારો પ્રેમ અને મારી સાથે એકરૂપ થવાની ઝંખના પાછળ આવશે અને તેને કશું અટકાવી શકશે નહિ. એ એવું કંઈક છે જે દરેક મનુષ્યની ભીતર ઊંડાણમાં ઘટે છે. એક વાર ઝંખનાનું એ બીજ વાવ્યું કે પછી એ ઊગતું રહે છે, ઊગતું જ રહે છે. તમારી ઊંડામાં ઊંડી ઝંખના કઈ છે? તમે સઘળું મને સમર્પી દેવા ઇચ્છો છો? અલગતા સર્જતી પેલી સઘળી ક્ષુદ્ર ઇચ્છાઓ અને જાતપંપાળ છોડી દેવા તમે તૈયાર છો? તમારા હૃદયની સાચી ઇચ્છા તમારે જ જાણવાની છે, નિર્ણય તમારે જ કરવાનો છે. એ શું છે, તે બીજું કોઈ કહે તેવી અપેક્ષા રાખતાં નહિ, બહારની કોઈ પણ સહાય વિના એ તમારે જાતે જ કરવાનું છે. હું તમને મદદ કરવા માટે અહીં છું. બધોય વખત મારી મદદ માગો.

જીવન નવીન વડે ભરપૂર છે ને ઊભરાય છે, પણ નવું પ્રવેશ કરી શકે તે માટે જૂનું ખાલી કરી નાખવું જરૂરી છે. આ ખાલી કરવાની પ્રક્રિયા ઘણી પીડાકારક બની શકે, કારણ કે જૂનું જ્યારે ખાલી થઈ જાય ત્યારે તમને એવી લાગણી અનુભવાય કે જાણે કશો આધાર રહ્યો નથી, જાણે તમે એકલાં છો અને દરેક બાબતથી વંચિત થઈ ગયાં છો. તમને એમ પણ લાગે કે જીવન સાવ મૃતપ્રાય, કશા અર્થ વગરનું, શૂન્ય છે અને નિરાશાથી તમે બેઠે હાથ ઊંચા કરી દેવાની પણ ઇચ્છા કરો. બરોબર સમજી લો કે જો તમે આવા ગાળામાંથી પસાર થતાં હો, તો આ તો જૂનું ખાલી કરવાની જ પ્રક્રિયા છે, જેથી તમને નવા વડે ફરી ભરી દઈ શકાય. કદી પણ આશા મૂકી ન દો. તમે સંપૂર્ણપણે ખાલી ન થઈ જાઓ, તમારામાંથી એક એક વસ્તુ નીકળી ન જાય ત્યાં સુધી ટકી રહો. પછી તમે સત્ય અને આત્માની નૂતનતામાં પુનઃ આરંભ કરી શકશો. તમે નાના બાળક જેવાં બની શકશો, અને ધીમે ધીમે આ નવજીવન વડે જેમ તમે ભરાતાં જશો તેમ તેની અદ્ભુતતાનો પૂર્ણ આનંદ માણી શકશો.

પ્રેમ છું. મને જાણવા માટે તમારા હૃદયમાં પ્રેમ હોવો જોઈએ, કારણ કે પ્રેમ વગર તમે મને જાણી શકો નહિ. પ્રેમને મુક્તપણે વહેતો રાખો. તમે જે કરતાં હો તેને ચાહતાં શીખો. તમારી આસપાસના વાતાવરણને, તમારી સમીપ રહેલાં સર્વ લોકોને ચાહો. ચાહો અને કદી હિસાબ ન માંડો, કદી બદલો ન માગો. પ્રેમ વધુ પડતો અપાઈ જાય એવું તો કદી બનતું જ નથી, એટલે તમને વળતો ફટકો મળે ત્યારે પણ ડરતાં નહિ કે પ્રેમના પ્રવાહને પાછો વાળી લેવાનો પ્રયત્ન કરતાં નહિ. આવું બને ત્યારે દુઃખ લાગવાના ભયથી હૃદયનાં દ્વાર બંધ કરી જાતને પાછી ખેંચી લેવાનું તો સાવ સહેલું છે. એવું કરતાં નહિ. એથી તો તમે વધુ સખત અને બરડ બની જશો અને એવી સ્થિતિમાં બીજા કોઈને મદદરૂપ થઈ શકશો નહિ. કારણ કે પ્રેમવિહોણા, કઠણ હૃદયવાળા માણસ પાસે કોઈ ખેંચાઈ આવતું નથી. પ્રેમની સાથે સમજ અને શાણપણનો ઉપયોગ કરો. આ રીતે તમે પૂરેપૂરી સમતુલા જાળવી શકશો. જીવનનો પ્રાથમિક પાઠ છે: પ્રેમ કરતાં શીખો. વખત ન બગાડો અને એ પાઠ ઝડપથી શીખી લો.

તમારું જીવન સરળપણે ચાલે છે? તમે જે કરો છો તેનાથી તમને સંતોષ છે? દુનિયા સાથેનો તમારો સંબંધ શાંતિપૂર્ણ છે કે પછી તમારું જીવન ખાડાટેકરાથી ભરેલું છે? તમે જે રીતે જીવો છો અને જે કામ કરો છો તેનાથી તમે અસંતુષ્ટ છો? તમારી આસપાસ જે લોકો છે તેની સાથે મેળ સાધવાનું તમને અઘરું લાગે છે? તમારાં અસંતોષ અને અતૃપ્તિ માટે તમે પરિસ્થિતિ અને સંજોગોને તથા તમારા સંપર્કમાં રહેલાં લોકોને દોષી ગણો છો? તમને એમ લાગે છે કે તમે બીજા કોઈક સ્થળે હોત તો બધું બરોબર હોત અને તમને શાંતિ હોત? તમારા અંતરના ઊંડાણમાં જ્યારે પૂર્ણ શાંતિ હોય ત્યારે તમે ક્યાં છો, કોની સાથે છો અને તમે કેવું સામાન્ય સાંસારિક કામ કરી રહ્યાં છો તે બાબત મહત્ત્વની રહેતી નથી. તમે અંદરથી પૂર્ણપણે સંતુલિત અને સંવાદી છો એટલે કોઈ જ વસ્તુ તમને વિચલિત નહિ કરી શકે, તમારી સમતુલા નહિ ખોરવી શકે. સંજોગો સામે લડવાને બદલે તેની સાથે વહેતાં શીખો અને એ રીતે અંતરના ઊંડાણમાં જે શાંતિ અને સમજ છે તે પ્રાપ્ત કરો.

હું સકળ જીવનનો મૂળ સ્રોત છું. તમે મારી સાથે તમારો લય મેળવો ત્યારે બધું બહુ સરળપણે વહે છે. ઘણાં લોકોને એમ થતું હોય છે કે જીવનમાં આટલી બધી તડકીછાંયડી કેમ હોય છે અને શાથી ઘણી બાબતો અવળી પડે છે? અને પછી તરત જ તેઓ પોતાની જાતને બાદ રાખીને, બધાં લોકોને અને બધી બાબતોને દોષ દેવા મંડી પડે છે. જીવન સાથે તમારો લય કેમ નથી મળતો એ શોધવા માટે તમે થોડોક અવકાશ મેળવો તો ઘણીખરી વાર તો તમને એ જ કારણ જણાશે કે તમે પ્રથમ બાબતને પ્રાથમિકતા આપતાં નથી અને મૌન એકાંતમાં જવાનું, એ શાંતિ ને નીરવતામાં, મને તમારી પાસેથી શું જોઈએ છે એ જાણવા માટે સમય કાઢવાનું તમે ચૂકી જાઓ છો. એમાં સમય જોઈએ છે, ધૈર્ય જોઈએ છે, શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ જોઈએ છે. એનો અર્થ એ કે તમારે સ્થિર-શાંત થતાં શીખવું જોઈએ. મારી સાથે એકલાં બેસીને, તમારી સમસ્યાઓના જવાબ તમે જાતે મેળવતાં શીખો એમ હું ઇચ્છું છું. એકેએક બાબત માટે તમે કેવળ મારા પર જ નિર્ભર હો, એ મારી ઝંખના છે, જેથી તમે ખાતરીપૂર્વક જાણી શકો કે તમારી શક્તિ, તમારી સૂઝ, તમારી સમજ, સઘળું મારામાંથી આવે છે.

મને જ્યારે એમ લાગે કે તમે છોક છોડે પહોંચી ગયાં છો અને હવે એક ડગલું પણ આગળ જવાય તેમ નથી અથવા એમ લાગે કે જીવનમાં કંઈ કરતાં કંઈ અર્થ રહ્યો નથી ત્યારે એકડે એકથી શરૂઆત કરવાની એ કેવી અદ્ભુત તક હોય છે! આ એવી બાબત છે કે જે હરકોઈ કરી શકે — એમ કરવા ઇચ્છે તો અને સાચી નમ્રતાથી સ્વીકારી શકે તો, કે જ્યારે પોતાના જ જોર પર તેઓ જીવન સાથે કામ પાડવા જાય છે ત્યારે તેઓ બધો ગૂંચવાડો જ કરી મૂકે છે. એ લોકો જો તેમનું જીવન મારા હાથમાં સોંપવા, મને એ ચલાવવા દેવા રાજી થાય, તો તેઓ એ તકનો ઉપયોગ કરી શકે. આ નવા દિવસ માટે, નવા માર્ગ માટે ફરીથી બધું શરૂ કરવાની નવી તક માટે સતત આભાર માનતાં રહો. આ વાત બરોબર સમજી લો કે મને તમારી જરૂર છે અને તમે નકારાત્મક અવસ્થામાં હો છો ત્યારે તમારી જાતને મારી સામે બંધ કરી દો છો. મારી પાસે આવો, હું તમને જવાબ આપીશ. મુશ્કેલીમાં હું તમારી સાથે હોઈશ. હું તમને ઉપર ઊંચકી લઈશ, તમારા પગ સાચા રસ્તે મૂકી આપીશ, દરેક પગલે તમને દોરીશ. હું સદેવ તમારી સાથે જ છું.

તમારે માટેની મારી યોજના સંપૂર્ણ છે અને એના યોગ્ય સમયે એ બરોબર જ ગોઠવાઈ જશે. કશા માટે ઉતાવળ કરતાં નહિ. બધી બાબતોને ઊઘડતી, વિકસતી જોયા કરો. જીવનની ગતિ બદલુ ધીમી લાગે તો અધીર ન થાઓ. નિઃશેષ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસથી મારી સમીપ રહેતાં શીખો અને જાણો કે યોગ્ય સમયે બધી બાબતો બની આવશે, કારણ કે દરેક વસ્તુને પોતાની યોગ્ય ઋતુ અને પોતાનો યોગ્ય સમય હોય છે. યાદ રાખો કે તમે વરસની ઋતુઓને બદલી શકો નહિ, તારા-નક્ષત્રોની કે ભરતી-ઓટની ગતિને બદલી શકો નહિ. વિશ્વ મારા હાથમાં છે અને કોઈ તેને નુકસાન પહોંચાડી શકશે નહિ. પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસથી આગળ વધો, મારી અદ્ભુતતાઓ અને મહિમાને પ્રગટ થવા દો. કશાનો ભય ન રાખો. મજબૂત અને હિંમતવાન બનો. અંદરથી તમે પૂર્ણ શાંતિમાં હો છો, ત્યારે તમે બહારનાં તાણ ને દબાણ સામે ઝીંક ઝીલી શકો છો. એટલે મારી શાંતિ ને પ્રેમ વડે તમને ભરી દેવા, તમને વીંટળાઈ વળવા દો. મારા સંકલ્પને પાર પાડતાં, સાવ હળવાં, નિરાંતવાં થઈ રહો.

ફલતુ વિચારો અને ગપ્પાંમાં સમય ન વેડફો. સમયની એક એક ક્ષણ પ્રેમાળ, વિધેયાત્મક, રચનાત્મક વિચારો અને શબ્દોમાં વાપરો. બરોબર સમજી લો કે જે વિચારો તમે બહાર ફેંકો છો તે સહાય પણ કરી શકે અને સંહાર પણ. એટલે તમારા વિચારો અને શબ્દોના સ્વામી બનો, ગુલામ નહિ. જીવનનો આનંદ પૂર્ણપણે કાં ન માણવો? અને એ તમે ત્યારે જ કરી શકો, જ્યારે તમે સમય, શબ્દો અને કાર્યોમાં તમારું સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રદાન કરો. તમારાં નેત્રો ઉઘાડો, તમારું હૃદય ખોલો, અને તમારી આસપાસની દરેક વ્યક્તિમાં, દરેક વસ્તુમાં ઉત્તમોત્તમ જુઓ અને અનુભવો. આ ઉત્તમોત્તમ શોધવામાં તમને મુશ્કેલી લાગતી હોય તો એ મળે નહિ ત્યાં સુધી બસ, એની શોધ કરતાં રહો. એ ત્યાં ઉપસ્થિત જ છે ને તમારી પ્રતીક્ષા કરે છે. દુનિયામાં ઘણી અદ્ભુત બાબતો છે. તમે સમય કાઢી, એના પર લક્ષ કેન્દ્રિત કરી એના વડે જીવનને કેમ નથી ભરી દેતાં, જેથી અપ્રિય, અસુખકર, વિસંવાદી બાબતોને તમારા જીવનમાં સ્થાન જ ન રહે? જીવન તો જેવું તમે બનાવો તેવું બને છે. તમે તમારું જીવન કેવું બનાવી રહ્યાં છો?

હાથમાં રેકેટ અને દડો લઈને તમે માત્ર ઊભાં રહો, તેથી કાંઈ ટેનિસ રમી શકાય નહિ. તમારે રેકેટ ઊંચકી દડાને ફટકારી જાળીની પેલી તરફ મોકલવો જોઈએ. તમારે ક્રિયા કરવી જોઈએ. શ્રદ્ધાનું એવું જ છે. તમારે એવું કશુંક કરવું જોઈએ, જેથી તમે પુરવાર કરી શકો કે તમે જ્યારે એના થકી જ જીવો છો ત્યારે એ ખરેખર કાર્યાન્વિત બને છે. તમે જેમ એની વધુ અજમાયશ કરતાં જશો અને એ કારગત છે એની તમને પ્રતીતિ થતી જશે તેમ તમારો આત્મવિશ્વાસ વધતો જશે અને છેવટે તમે લેશ પણ ખચકાટ વગર, શ્રદ્ધાના આધારે કોઈ પણ પગલું ભરવા તૈયાર થશો, કારણ કે તમે જાણી લીધું છે કે એ પગલું આપણે બે સાથે ભરીએ છીએ; અને તમે એમ કરવા તૈયાર હો ત્યારે કાંઈ પણ બનવું શક્ય છે. તમે ઊંડા પાણીમાં ઝંપલાવો તે પહેલાં તમારી તરવાની શક્તિમાં તમને વિશ્વાસ હોવો જોઈએ, નહિ તો તમે ડૂબી જાઓ. તમે શ્રદ્ધા વડે જીવવાનું કરો તે પહેલાં એમ કરવાની તમારી શક્તિમાં તમને શ્રદ્ધા હોવી જોઈએ. શ્રદ્ધામાંથી શ્રદ્ધા નીપજે છે. તમે મારા પર વિશ્વાસ રાખો છો એવું શી રીતે કહી શકો — જ્યાં સુધી તમે ખરેખર એ એમ છે કે નહિ, તે ચકાસી જોવા પ્રયત્ન ન કર્યો હોય?

અત્યારનો વખત કટોકટીનો છે અને દરેકેદરેક વ્યક્તિની તેની યોગ્ય જગ્યાએ જરૂર છે. એ એક વિશાળ 'જિગસો પઝલ'ના ટુકડાઓને ગોઠવવા જેવું છે, દરેકેદરેક નાનકડા ટુકડાને એમાં પોતાનું જરૂરી સ્થાન છે. તમે તમારી યોગ્ય જગ્યાએ છો? આ બાબત ફક્ત તમે જ જાણી શકો. તમને એમ લાગે છે કે તમે સમગ્ર સાથે પૂરેપૂરાં હળીમળી જાઓ છો અને પોતા થકી કોઈ કર્કશ કે વિસંવાદી સૂર ઊભો કરતાં નથી? શાંતિ, સંવાદિતા અને નિસ્પંદતા તમારી અંદર હોવાં જોઈએ, જે તમને સ્થિરત્વ અર્પે અને હવે જે બનવાનું છે તેની સાથે તમારો મેળ અને અનુસંધાન રાખે. એટલા માટે જરૂરી છે કે તમે સ્થિર થાઓ અને અંદરની એ શાંતિ પામો, જેને કોઈ વસ્તુ કે વ્યક્તિ વિચલિત કરી શકે નહિ. લંગર જેવાં બનો, મજબૂત અને ધીરસ્થિર, જેથી કોઈ વાવંટોળ તમને પોતાની લપેટમાં લઈ શકે નહિ કે તમારા યોગ્ય સ્થાનેથી તમને ખસેડી શકે નહિ. દઢપણે વળગી રહો અને જાણો કે બધું બહુ જ બહુ જ બરોબર છે. દરેક બાબત મારી સુસંપૂર્ણ યોજના પ્રમાણે જ ગતિ કરી રહી છે. તમારા હૃદયને ઉદ્વિગ્ન ન થવા દો, તમારો સંપૂર્ણ વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા, સલામતી મારામાં મૂકો.

જેમ તમે આપવાનું શીખતાં જશો, તેમ તેમ તમે પ્રાપ્ત કરતાં જશો. તમારું હૃદય ખોલો અને તમને જે ભેટો આપવામાં આવી છે તેમાંથી તમારાથી બની શકે તે બધી આપો. તમારો પ્રેમ આપો, તમારું શાણપણ, તમારી સમજ આપો. સ્થૂળ આપો, સાથે સૂક્ષ્મ પણ આપો. હકીકતમાં આપો અને આપો અને આપતાં જ જાઓ, જાતના કોઈ વિચાર વિના, કિંમતના કોઈ વિચાર વિના, અથવા એ થકી તમને શું મળશે એના વિચાર વિના. તમારું આપવું પૂરા હૃદયથી અને આનંદપૂર્વકનું હોવું જોઈશે. પછી તમને જણાશે કે આપવાની આ ક્રિયા જ એની સાથે અકથ્ય સુખ અને આનંદ લઈ આવે છે. દરેક વ્યક્તિ પાસે કંઈક ને કંઈક તો આપવાનું હોય જ છે, એટલે તમારી પાસે આપવા જેવું શું છે તે શોધી કાઢો અને પછી એ આપો. આપવાનું ઘણા સ્તરે હોય છે એ કદી ભૂલતાં નહિ. જે આપવાનું સહેલું હોય તે જ માત્ર આપતાં નહિ. હૃદયને પીડા થાય તેવું પણ આપજો, એમ કરતાં વિકાસ અને વિસ્તાર પામજો, કારણ કે તમારા આપવા થકી માત્ર ઉત્તમોત્તમ જ નીપજી આવશે.

જવાં, તાણમુક્ત થાઓ અને જાણો કે દરેકેદરેક બાબત માટે સમય હોય છે. હરકોઈની પાસે સમય તો સરખો જ હોય છે, પણ એને તમે કઈ રીતે વાપરો છો તે મહત્ત્વનું છે. તમે એનો પૂર્ણપણે ઉપયોગ કરી એની એકેએક ક્ષણ માણો છો કે પ્રથમ બાબતને પ્રાથમિકતા આપવાનું ચૂકી જઈને સમયને વેરવિખેર કરી નાખો છો? સમયના ગુલામ બનતાં અટકો. એને બદલે એને તમારો ગુલામ બનાવો તો! પછી એ કદી તમારા પર સત્તા નહિ ચલાવે, તમે એના પર સત્તા ચલાવશો. એટલું સ્વીકારી લો કે એકીવખતે તમે એક જ કામ કરી શકો છો. એ કામ સંપૂર્ણપણે કરો, પછી બીજું હાથમાં લો. બહુ દૂરનું જોવાનો પ્રયત્ન ન કરો. તમે એક વખતે એક જ ક્ષણ જીવી શકો. બહુ આગળનું આયોજન કરવાનો તમે પ્રયત્ન કરો તો, તમારી યોજના પ્રમાણે બધાં કામ પાર ન પડે ત્યારે તમે ખૂબ નિરાશ થઈ જાઓ એમ બને. ઘણા ફેરફારો આવી પડે, જેની તમારા આયોજનમાં તમે ગણતરી ન કરી હોય. એટલે દરેક ક્ષણમાં પૂર્ણપણે જીવવું અને ભવિષ્યને એના પોતાના પર છોડી દેવું તે જ ઉત્તમ બાબત છે.

હું ક્યાંક બીજે હોત અને મારે બીજું કશુંક કામ કરવાનું હોત તો કેટલું સારું થાત — એવું વિચારવામાં કદી સમય કે શક્તિ વેડફતાં નહિ. તમારી સ્થિતિનો સ્વીકાર કરો અને પ્રતીતિપૂર્વક સમજી લો કે તમે જ્યાં છો અને જે કરો છો તે માટે ચોક્કસ કારણો છે. કશું જ આકસ્મિક નથી. તમારે કેટલાક પાઠ શીખવાના છે, અને તમે જે પરિસ્થિતિમાં છો તે તમને એટલા માટે આપવામાં આવી છે કે તમે એ પાઠ બને તેટલી ઝડપથી શીખી શકો અને આ આધ્યાત્મિક માર્ગ ઉપર આગળ વધી શકો. એટલું તો નક્કી છે ને કે તમે ઘરેડમાં ફસાઈ રહેવા માગતાં નથી, ભલેને એ ઘરેડ બહુ સલામત અને સુરક્ષિત લાગતી હોય! ઘરેડ એ તમારી જો પસંદગી હોત, તો વિચાર કરો કે જીવન કેવું નીરસ અને નિષ્પ્રાણ બની જાત! અજ્ઞાતમાં નિર્ભયપણે આગળ વધવા, અને હું તમારો સાથી અને માર્ગદર્શક છું એવા પરમ વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધા સાથે પછીનું પગલું ભરવા તમે તૈયાર હો, ત્યારે જીવન ઉત્તેજના અને અપેક્ષાઓથી ભરપૂર રહે છે. ભય ન રાખો, હું સદાય તમારી સાથે જ છું.

૬ મેશાં યાદ રાખો કે હૃદય, મન અને પ્રાણના સંપૂર્ણ પરિવર્તન દ્વારા તમે દુનિયાની પરિસ્થિતિ વિશે કંઈક કરી શકો છો. એ ત્યારે બને છે જ્યારે તમને એ વિશે પૂરી પ્રતીતિ થાય. તમે જવાબદારીઓ ઉપાડો અને એ સંબંધમાં કંઈક કરો પછી પરિવર્તનો આવવા લાગે છે. પ્રારંભમાં નાની નાની બાબતોમાં પરિવર્તન આવે છે, પણ પછી એ એટલાં વ્યાપક બને છે કે એમાં બધું સમાવિષ્ટ થઈ જાય. વિચાર કરો કે પોતાની અંદર પરિવર્તન લાવવાથી દુનિયાની દશા સુધારવા માટે તમે કંઈક કરી શકો છો એ બાબત કેટલી અદ્ભુત, કેટલી ઉત્સાહપ્રેરક છે! એ પરિવર્તનો જ બહાર પ્રતિબિંબિત થાય છે. જે લોકો એ માટે ખુલ્લાં અને તૈયાર છે, પરિવર્તનની આવશ્યકતા જોઈ શકે છે અને એ વિશે કંઈક કરે છે, તેઓ ઈશ્વરનાં કૃપાપાત્ર છે. તેઓ કણકમાંના આથા જેવાં છે, જે પાંઉને ફૂલવામાં મદદ કરે છે. આથો ન હોય તો પાંઉ માટેની કણક ફૂલે નહિ. પરિવર્તન ન આવે તો બધું સ્થગિત ને બંધિયાર થઈ જાય અને મરણ પામે. એટલે પોતાનામાં પરિવર્તન લાવો, સાચા આનંદ અને કૃતજ્ઞતામાં વિશાળ બનો, એ કરવાને તમે શક્તિમાન છો એ બદલ આભાર માનો અને પછી હવે કામે લાગી જાઓ.

દહી વાર તમે આ શબ્દો સાંભળ્યા છે કે ‘તમારા જીવનના ઘડવૈયા તમે છો.’ પણ એ વિશે તમે શું કર્યું છે? તમને શું એ ખ્યાલ નથી આવતો કે તમારા જીવન પર, તમારા સુખ પર, તમારી સફળતા પર, તમારા હર્ષ ને તમારા શોક પર તમારું નિયંત્રણ છે? જીવન તો બહુ અદ્ભુત, ઉત્તેજનાભર્યું અને યશોજ્જ્વલ બની શકે છે, પણ એને એવું બનાવવું એ તમારા હાથમાં છે. ઉત્તમોત્તમની અપેક્ષા રાખવા દ્વારા એ બની શકે છે. એકસાથે એક જ દિવસ જીવો અને તે પૂર્ણપણે જીવો. આવતી કાલ વિશે, એ શું લઈ આવશે તે વિશે ચિંતા કરવામાં, અથવા એ જે કાંઈ હોય તેને તમે પહોંચી વળી નહિ શકો એ વિચારે હતાશ થવામાં વખત કદી બગાડતાં નહિ. હંમેશાં જીવનની ઊજળી બાજુ જુઓ, અને આ સદા-સંમુખ વર્તમાનમાં, એના પર જ લક્ષ કેન્દ્રિત કરો. ગઈ કાલ સરળ રીતે પસાર ન થઈ હોય એનો અર્થ એવો નથી કે આજનો દિવસ પણ એવો જ હશે. ગઈ કાલને પાછળ મૂકી દો, એમાંથી પાઠ શીખો, પણ એને આજનો દિવસ બગાડવા ન દો. આજનો દિવસ તમારી સંમુખ ઊભો છે, અણસ્પર્શોલો, અનવદ્ય. તમે એનું શું કરવાનાં છો?

જીવનમાં એક લક્ષ્ય હોવું અને એના તરફ ગતિ કરતાં રહેવું તે મહત્ત્વનું છે. તમારા જીવનમાં એક ચોક્કસ હેતુ ને યોજના છે એ જુઓ, ભલે તમે એ લક્ષ્ય સ્પષ્ટપણે હંમેશાં ન જોઈ શકતાં હો. તમે ખીણમાં નીચે ઊતર્યાં હો કે રસ્તો વળાંકવાળો હોય, ત્યારે થોડે દૂર શું હશે એ તમે જોઈ શકતાં નથી. પણ તમને જણાશે કે અવારનવાર તમને એક ઊર્ધ્વતાપ્રેરક આધ્યાત્મિક અનુભવ આપવામાં આવે છે, જે તમને કાંટાળી જગ્યાઓમાંથી બહાર લઈ જાય અને આગળ ને આગળ જવા શક્તિમાન બનાવે. સામે ગમે તેવી પરિસ્થિતિ હોય તેથી શું? લક્ષ્ય ઊંચું જ રાખો — જેટલું વધુ ઊંચું તેટલું વધુ સારું. પછી તમારે ત્યાં પહોંચવા માટે આગળ ગતિ કરતાં રહેવું પડશે, વિકસતાં અને વિસ્તરતાં રહેવું પડશે. સંતુષ્ટ થઈને, આરામથી અઢેલીને તમે બેસી રહી શકશો નહિ. જીવનની નિસરણી પર તમારે હંમેશાં ઉપલે પગથિયે પગ માંડવાનો હોય છે. અને તમે જાણો છો કે લક્ષ્ય ગમે તેટલું દૂર હોય, દરેક પગથિયું તમને તેની નજીક લઈ જાય છે. એટલે નિરંતર આગળ વધતાં રહો, હારીને વાત કદી પડતી ન મૂકો.